

Година VI

София, 2 августъ 1926 год.

ИЗЛИЗЪ

Органъ на бившитѣ македоно-одрински революционери

Урежда редакционенъ комитетъ = Излиза седмично

Редакция и администрация на улица „Клементина“ № 19 -- София. Телефонъ 1932

АБОНАМЕНТЪ: За България годишно 120 лева, полугод. 65 лева, За странство 200 лева, За Америка 2 долара

Сърската афера презъ 1905 година

Сърската околия броеше около 180 по-голѣми и по-малки села, повече чифлици. Селата се дѣлѣха на планински и полски. В. М. О. Р. О. бѣ успѣла да организира цѣлата околия. По-рано, обаче, и по-добре бѣха организирани планинскитѣ села, поради по-добритѣ географски условия. Болшинството отъ населението бѣ българско, но имаше и турци, гъркомани и гърци въ гр. Съръ и въ нигритската махала най-вече. Чуждитѣ елементи, гърци и турци, въ унисонъ тормозѣха българското население. Подиръ възстанието презъ 1903 год. къмъ 1905 год. по-голѣмата частъ отъ селата бѣха минали подъ ведомството на Екзархията, и революционната организация бѣ пуснала дълбоки корени.

Къмъ 15—16 септемврий 1905 година Околийския войвода Таската бѣ въ обиколка съ четата си въ полскитѣ села покрай р. Струма. Къмъ селата Орлякъ и Сякавчѣ, движението на четата било забелѣзано отъ турскитѣ власти. Уведомени, че четата се намира въ с. Сякавче, турскитѣ власти заобикалятъ, обграждатъ кжщата, и започва неравенъ бой. Кжщата, дѣто бѣ четата, запалиха, и четниците си пробиха на щикъ пжтъ и избѣгаха въ шубрацитѣ покрай Струма, като паднака убити двама и ранени нѣколко души. Четата се спаси, обаче архивата попадна въ ржцетѣ на властята. Откриватъ шифъра и почватъ ареститѣ. Най-

напредъ потърсиха Лазаръ Томовъ (Хораци) и В. Благоевъ (Ездра) членове на окръжния комитетъ. Първия бѣ делегатъ на общия конгресъ и отсъствуваше отъ града, а Благоевъ бѣ заловенъ и хвърленъ въ затвора. Следъ него Ст. Тилковъ, Антоновъ, Саевъ отъ Сѣръ, Кафтанджиевъ и Д. Илиевъ отъ Баракли Джумая. Аферата обхвана почти повечето села въ Сѣрско. Заловени бѣха всички по-видни селяни, ржководители околи 35—40 души и хвърлени въ Сѣрския затворъ. Между тѣхъ бѣха Данелата отъ Дутлия, К. Георгиевъ, сега емигрантъ-свещеникъ, отъ с. Кулата, Митрушъ отъ с. Календра и др. Всички се държаха въ затвора добре като революционери, съ малки изключения на нѣколко души, които мислѣха, че следъ като е открито всичко, нѣма защо да отказватъ. Турскитѣ власти намѣриха въ архивата рѣшенията на Пиринския конгресъ, въ който се изтъкваха и препоръкаха мѣрките за засилване на организацията, просвѣтното дѣло, икономическото подобрене, хигиената и пр.

Турскитѣ власти бѣха смутени отъ всичко, що откриха въ архивата, затова издадоха и специална книга съ извлечения отъ писмата и рѣшенията на Пиринския конгресъ. Най-тежкитѣ обвинения бѣха хвърлени върху Хораций и Ездра. Хораци бѣ на общия конгресъ и още не бѣ се завърналъ. Училището бѣ заградено и чакаха завръщанието му. Безъ

да знае за аферата, той дойде въ града, но бѣ спасенъ по една случайность.

Ездра се държа въ затвора отлично. Той очуди окръжния управителъ (муте-сарифа) Рашидъ бей съ своето кавалерско държане, и последниятъ бѣ изказалъ своето очудване отъ него на секретаря на общината. Следъ дълги разпитвания нѣкои отъ затворенитѣ бѣха пуснати, а други изпратени въ Солунъ предъ извънредния сждъ. Тукъ бѣха осждени Благоевъ на 10 г. затворъ, Антоновъ на 10 г., Саевъ на 10 г. и нѣколко селяни. Подиръ 2 год. тѣ бѣха амнистирани. Аферата бѣ обхванала почти цѣлата околия. Тя произведе потресающе впечатление на турскитѣ власти и на населението. Българина се чувствуваше гордъ съ бѣдата, защото чувствуваше своята сила и мощь, чувствуваше своята правота и съ нечуто и невидено себеотрицание понасяше всички тяжести и мъчнотии.

Следъ тази афера Сърско се засили повече. Националното съзнание се подигна твърде много. Фактически властта бѣ минала въ ржцетѣ на революционната организация.

Л. Томовъ.